

TITULUS IV.

De Concordatis Regni Poloniae.

DUBIUM UNICUM.

Quæ & qualia sint Concordata cum Regno Poloniae inita ?

§. 1. **A** Præsenti tractatu minimè alienum existimavi, paucis delibere Concordata inter Sedem Apostolicam, & Regnum Poloniae, sub Leone X. Pontifice Maximo inita, & a Clemente Papa VII. confirmata & ampliata, quæ penè in omnibus coincidunt cum Concordatis Nationis Germanicæ, eo excepto, quod idem Clemens VII. expressè concesserit nullas coadjutorias in quibuscumque beneficiis, etiam familiarium & commensalium Papæ, ac Cardinalium, nec non majoribus dignitatibus post pontificalem in Cathedralibus, & principalibus in Ecclesiis Collegiatis admittendas, nisi de ipsorum Regis Ordinariorum loci, & Capitulum Ecclesiæ, in qua extiterint, consensu, sed eadem beneficia in sex mensibus Ordinariis vacantia, ad ipsorum Ordinariorum collationem & dispositionem, non obstante ulla reservatione Apostolica, plene spectare debere.

§. 2. Insuper nec hisce Concordatis unquam derogatum censerit, aut derogari posse, nisi in supplicatione manu Pontificis signata, & cum expressione causæ derogationis, individua, specifica & absoluta ea de re fiat mentio; alioquin revalidationi locus sit, uti ex eorundem hic subjuncto tenore clariùs potest videri.

Concordata Poloniae capiunt etiam majores dignitates post Pontificalem in Cathedralibus, & principalibus in Ecclesiis Collegiatis.

Nec his concordatis Papa derogare potest, nisi cum expressione causæ derogationis.

CONCORDATA REGNI POLONIAE.

CLEMENS PAPA VII.

Exordium.

AD perpetuam rei memoriam. Cum singularem fidei dei constantiam & integritatem, ac eximium devotionis affectum, quibus clarissimus in Christo filius

Clementis Papa 7. Constitutio ad favorem Polonorum.

Noster

Noster SIGISMUNDUS Poloniae Rex illustris, in Nostro, & Apostolicae Sedis conspectu semper claruit, & continuo claret, paterna meditatione revolvimus, dignum atque debitum censemus, ut quae ejus consideratione ab eadem Sede proinde processerint, prompta benevolentia Nostri muniminis praesidio solidemus: & ut sublato quovis ambiguitatis dispendio, in sui roboris integritate firmiter, ac per amplius fructuosa reddantur, Nostri officii partes favorabiliter extendamus.

*Narrabit
Pontifex
diversa Po-
lonia Prae-
latis con-
cessa fuisse
alternati-
ve privile-
gia.*

NUM. I. Dudum siquidem per fel. mem. LEONEM Papam X. Praedecefforem Nostrom accepto, quod licet diversae alternatarum literae diversis Ordinariis in Regno Poloniae à Sede praedicta emanatae fuissent, dictusque Praedeceffor per diversas Constitutiones suas, Praelatis & aliis personis Ecclesiasticis, ad quas dignitatum & aliorum beneficiorum collatio, provisio, praesentatio, electio, seu quavis alia dispositio pertinebat, ut de quibusvis dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus & praebendis, nec non aliis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, Saecularibus & Regularibus, ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus, quae in certis tunc expressis mensibus vacare contingeret, ac si à Sede praefata, vel Legato ejus expectativae gratiae, aut super illis speciales, vel generales reservationes non emanassent, Ordinaria auctoritate liberè disponere possent, concessisset; ac ex tunc quidquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contingeret attentari, irritum & inane decrevisset.

II. Nihilominus nonnulli speciales vel generales reservationes, & alias gratias in dicto Regno cum derogatione & suspensione literarum alternativarum, & Constitutionum prædictarum, & aliàs extorserant, & in dies extorquere nitentur; quò fiebat, ut Ordinarii Collatores Regni hujusmodi, qui Reipublicæ ipsius Regni Consiliarii existebant, & diversa onera sustinebant, quò minùs eorum Ordinaria auctoritate super his uti, vel juxta alternativas & constitutiones prædictas, de beneficiis ad eorum dispositionem pertinentibus, personis idoneis & bene meritis providere possent, impediabantur, in eorum & Reipublicæ Regni hujusmodi præjudicium, & detrimentum non modicum; dictus Prædecessor motu proprio, & ex certa scientia, nec non consideratione præfati SIGISMUNDI Regis, tam in Lateranensi Concilio novissimè celebrato, quàm aliàs, quascumq; Constitutiones suas in favorem Ordinariorum editas, cum irritantibus & aliis in eis contentis decretis, & clausulis innovando, per suas literas perpetuò statuit, ordinavit & decrevit, quod nulla beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia vel Regularia, cujuscumq; qualitatis forent, in dicto Regno consistentia, in mensibus Ordinariis collatoribus per Constitutiones alternativas, & Constitutiones prædictas concessis, pro tempore vacantia, sub quibusvis specialibus, vel generalibus reservationibus, unionibus, expectativis, & aliis gratiis, mandatis & indultis, quocumque nomine censerentur, & quascumque clausulas, etiam derogatorias, ac alternativis, & Constitutionibus prædictis, nec non literis Prædecessoris hujusmodi expressè derogantes continentibus,

Ff

etiam

*Quibus
cum sapius
præjudicatur,
ideo
hic Pontifex,
gratiis
prædictas
ampliando
providit.*

etiam Cardinalibus, ac suis, & pro tempore existentis Romani Pontificis, etiam antiquis & descriptis familiaribus, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, vel conditionis existentibus, per eundem Prædecessorem & Sedem prædictam pro tempore concessis, & concedendis minimè comprehenderentur, nec comprehendi, aut illa minimè acceptari possent seu deberent, sed dicti Ordinarii collatores de illis, dummodo dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, & affecta non existerent, juxta facultatem eis per alternativas, & Constitutiones prædictas concessam, Ordinaria auctoritate disponere possint, perinde ac si reservationes, uniones, expectativæ, & aliæ gratiæ, mandata & indulta cum hujusmodi derogationibus nullatenus emanassent, & in posterum emanarent, ac nonnulla alia tunc expressa decrevit, prout in eisdem literis plenius continetur.

*Et literas
Leonis Pa-
pæ 10 ap-
probat.*

III. Cum autem sicut accepimus, à nonnullis hæsitari posset, an beneficia consistentia in Regno hujusmodi, in dictis mensibus Ordinariis collatoribus concessis, pro tempore vacantia, sub coadjutoriis, & regressibus, ac accessibus, etiam de consensu ipsorum beneficiorum possessorum pro tempore concessis, comprehensa censeantur, & comprehendi possint. Nos, ne literæ LEONIS Prædecessoris hujusmodi eisdem Ordinariis collatoribus, quoad hoc minùs utiles reddantur, sed semoto hujusmodi hæsitacionis obstaculo, votivum fortiantur effectum, providere volentes, motu simili, non ad alicujus Nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de Nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, nec non intuitu ejusdem SIGISMUNDI Regis, literas LEONIS Prædecessoris

foris hujusmodi , cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis , auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & innovamus , ac robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus.

IV. Et ad hoc, ut beneficia prædicta in dicto Regno consistant, etiam si Canonicatus & Præbendæ, dignitates, etiam majores post Pontificales & principales personatus, administrationes vel officia, etiam curata, & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, & ex quavis causa, etiam ratione familiaritatis continuæ, comensalitatæ Nostræ, ac etiam alicujus Cardinalis viventis, cujus consensus requiri deberet, generaliter reservata fuerint in sex mensibus, videlicet, *Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris*, Ordinariis per literas alternativas, aut quævis alia privilegia & indulta Apostolica, ut præfertur, concessa, & concedenda pro tempore vacantia, sub hujusmodi coadjutoriis, coadjutorum deputationibus, ac regressibus & accessibus per Nos & Romanum Pontificem pro tempore existentem, ac Sedem eandem, etiam de consensu beneficiorum possessorum eorundem, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum prædictis, & quibusvis aliis clausulis & decretis, pro tempore concessis minimè comprehendi, nec comprehensa censerentur, sed ipsos Ordinarios collatores de illis in eisdem *Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris* mensibus hujusmodi coadjutoriis, & regressibus, ingressibus, & accessibus non obstantibus, etiam si beneficia in Romana Curia, vel extra eam litigiosa existant, dummodo lis super illis mota, seu pendens vera & legitima introducta non fuerit,

*Declaratq;
per nullas
coadjutori-
as etiam in
dignitatis
bus & qui-
busvis be-
neficiis gra-
tia alterna-
tiva præju-
dicari posse.*

perinde ac si coadjutoria, regressus, ingressus & accessus hujusmodi concessi, & illa litigiosa non existerent, liberè providere, ac aliàs disponere possint.

Nisi de consensu Regis, Ordinarii Diocesani & Capituli Ecclesie in qua beneficium existit

V. Quodque omnes & singulæ coadjutoria, regressus, ingressus & accessus, etiam de consensu beneficiorum possessorum hujusmodi, aut etiam cum derogatione LEONIS Prædecessoris hujusmodi, & præsentium literarum, alternatarum etiam Constitutionum prædictarum pro tempore concessi, nisi etiam ipsius SIGISMUNDI, & pro tempore existentis Poloniae Regis, & loci Ordinarii, ac Capituli Ecclesie illius, in qua beneficium hujusmodi fuerit, ad id expressus accesserit assensus, nullius roboris vel momenti existant, auctoritate, & tenore præsentium extendimus, & ampliamus; ac quod dicti sex menses *Februarius, Aprilis Junius, Augustus, October, & December* perpetuis futuris temporibus Ordinariis collatoribus Regni hujusmodi concessi, & reliqui sex menses dictæ Sedi, & pro tempore existenti Romano Pontifici reservati existant, & esse censeantur. Quodque LEONIS Prædecessoris hujusmodi, ac præsentis literæ sub quibuscumque revocationibus generalibus & specialibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis hætenus, etiam per piæ mem. ADRIANUM Papam VI. similiter Prædecessorem Nostrum editis, minimè comprehensæ fuerint, nec sint, neque comprehensæ fuisse, aut esse censeantur, nec in genere vel in specie revocari, suspendi, vel aliàs quomodolibet alterari possint, semper validæ & efficaces existant, perinde ac si hujusmodi revocationes, Constitutiones & regulæ etiam per Nos, non emanassent nec in posterum per Romanum Pontificem pro tempore existentem, &

Sedem

Sedem eandem emanarent, ac vim validi pacti & contractus, ac statuti inter Nos & Sedem prædictam, ac dictos Ordinarios collatores initi & jurati habeant; collationesque per Nos & Romanum Pontificem in dictis mensibus Ordinariis concessis, hujusmodi pro tempore factas, nullas & invalidas, nulliusque roboris vel momenti existere, ac ejusdem LEONIS Prædecessoris præfati, & præsentibus literis, nec non in eis contentis, per generalem, non obstantibus literis alternatarum, & indulti Ordinariis collatoribus Regni prædicti, super conferendis beneficiis Ecclesiasticis in mensibus alternatis pro tempore vacantibus concessis, aut quacumque alias speciales vel generales, etiam derogatoriarum derogatorias, ac efficaciores & insolitas clausulas pro tempore concessas nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi in supplicatione de super Nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis manu signata, de singulis literis hujusmodi & illarum data, ac Pontificatus, & causa, propter quam illi derogatur, specialiter, specifica, individua, & expressa mentio facta fuerit, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur: & quoties præsentibus derogari contigerit, toties illorum revalidatio de novo & sub quacumque data per Regem & Ordinarios præfatos, & illos de quorum interesse ageretur, eligenda expediri possit.

VI. Et sic non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac quic-

*Decretum
irritans.*

quid fecus super his à quoquam, etiam per Nos, quavis auctoritate contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Mandantes summistæ pro tempore existenti sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ut literas revalidationis præsentium sub data per interesse habentem, sine alia supplicatione, seu Nostra, ac Romani Pontificis pro tempore existents licentia expediat, ad omnem interesse habentis requisitionem.

*Hujusce
Constitutio-
nis publicatio deo
mandatur
serijs Præ-
latis Polo-
nia.*

VII. Quocirca Venerabilibus Archiepiscopo Leopoliensi, & Episcopo Olomucensi, ac dilecto filio Scholastico Cracoviensi per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentis literas & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ordinariorum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra præsentis literas, & in eis contenta quæcumque hujusmodi firmiter observari, ipsosque Ordinarios collatores pacificè illis gaudere: non permittentes eos desuper per quoscumque contra earundem literarum tenorem quomodolibet molestari, contradictores per censuram Ecclesiasticam auctoritate Nostra, appellatione postposita, compescendo.

*Clausula
derogato-
ria.*

VIII. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis: quodque dicti Ordinarii, seu eorum aliqui de Regulis Cancellariæ Apostolicæ notitiam forsan non habentes, seu aliàs in mensibus Sedi prædictæ refer-

refervatis, videlicet *Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris & Novembris*. aliquas personas Ecclesiasticas ad aliqua beneficia præsentarunt, seu in illis instituerunt, aut de illis providerunt, vel ea commendarunt. Nec non omnibus illis, quæ præfatus Prædecessor in dictis suis literis voluit non obstare, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim à dicta Sede sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

IX. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam ^{sanctio pontificalis.} Nostræ innovationis, approbationis, decreti, extensionis, ampliacionis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vicesimo quinto, Kalend. Decemb. Pontificatus Nostri anno tertio.

TITU-